

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO
LETO XII., ST. 60 — CENA DIN 10.— KLANJ, 3. AVGUSTA 1959

VRATA GORENJSKEGA SEJMA SO SE ODPRLA

Veliko število gostov - Sejem je odprl republiški sekretar za finance Matija Maležič
Že prvi dan je sejem obiskalo nad 3000 ljudi

Danes so bile na Ljubelju VII. mednarodne gorske avto-moto dirke. Poročilo berite na 3. strani

Ob tržiškem občinskem prazniku

Komemoracija pod Storžičem

Proslave občinskega praznika v Trziču so začele že v soboto, 1. avgusta zvečer s slavnostno sejo ObLO. Tega večera so tudi odprli novo dvorano Strelske družine in novi mladinski dom na Ravnah. Po mimohodu motoristov je bilo veliko zborovanje na Trgu svobode, kjer so svečano izročili namenu javno razsvetljavo.

Osrednja nedeljska prireditev je bila avto-moto dirka na Ljubelju.

Danes, v ponedeljek pa je na sporedu več športnih prireditev (odbojka, roket, šah in nogomet) med reprezentancami JLA v Križah in športnimi organizacijami Trziča. Tudi v torek se bodo pomerili strelci JLA in tržiški lovci. Turistično društvo bo izročilo tega dne tudi pešpot pri Tomičevem slapu v Podljubelju, do kamor so preskrbeli avtobusni prevoz.

Glavne prireditve občinskega praznika pa bodo v sredo 5. avgusta. Ob 7. uri zjutraj bo odhod članov družbeno političnih organizacij iz Trziča k planinskemu domu pod Storžičem. Tam bo ob 11. uri žalna komemoracija borecem, ki so padli ob začetku oboroženega upora pred 18. leti. Zvečer ob 20. uri pa bo žalna komemoracija na grobišču padlih borcev in talcev v Trziču.

Franc Leskošek-Luka

NA IX. GORENJSKEM SEJMU

Kranj, 2. avgusta.

Včeraj popoldne okrog 16. ure je prisel na Gorenjski sejem član Izvršnega komiteja CK ZKJ Franc Leskošek-Luka. Na obeh delih sejma se je Franc Leskošek-Luka zadržal 1 uro v spremstvu direktorja sejma Metoda Rotarja. Po ogledu smo ga vprašali, kako mu sejem ugaja. Odgovoril je: »Vsi predmeti, ki so razstavljeni mi izredno ugajajo. Vsekakor je viden prav na IX. Gorenjskem sejmu velik napredek gospodarstva na Gorenjskem.«

M. Z.

Zadnje vesti

NIXON ZAPUSTIL MOSKVO

Moskva, 2. avgusta.

Podpredsednik ZDA Nixon, ki se je mudil na uradnem obisku v SZ, je danes ob 16. uri zapustil z letalom Moskvo in odpohtoval na obisk na Poljsko. Pristal je v Varšavi. Pred odhodom iz Moskve je bila sklicana tiskovna konferenca, na kateri je podpredsednik Nixon odgovarjal na nekatera vprašanja o odnosih med ZDA in SZ. Sodi, da so bili razgovori, ki jih je imel s predsednikom vlade Hruščevim, plodni.

VSENARODNO VARČEVANJE V ROMUNJI

Bukarešta, 2. avgusta.

Na razširjenem plenumu Centralne zveze sindikatov Romunije so govorili o najvažnejših nalogah in ciljih gospodarstva ter priporočali socialistično tekmovanje. Osrednja naloga pa je vsenarodno varčevanje, zlasti v gospodarskih organizacijah.

PRED KONGRESOM AFRIŠKIH NARODOV

Na kongresu afriških narodov, ki bo začel v torek, 4. avgusta v Liberiji bodo med drugim govorili tudi o alžirskem vprašanju. Poudarjajo, da bodo ti razgovori velika priložnost udeležencev, da bodo našli skupno pot interesom, za katere se bore afriška ljudstva.

stil, ki jo je pripravilo podjetje Tiskarstva Kranj. Pojavlja pa se drugo vprašanje — čas, ko je Gorenjski sejem odprt, ni primeren ne za turistični in ne za potrošniški značaj te prireditve.

Čas sejma je na primer primeren za zimski turizem, medtem ko letni turizem povsem odpade. Sejem bi moral biti v marcu, aprilu ali vsaj v maju — to pa ni mogoče zaradi prostorov. Čas pa ni primeren tudi za potrošniški sejem — delavec in uslužbenec imata namreč v teh dneh izdatke za letne dopuste, kmet pa svojih pridelkov še ni prodal. Zato bo nujno, je poudaril tovarš Puhar, da se Gorenjski sejem osamosvoji in letos poskrbljeno tudi za to, da bodo potrošniki prišli na svoj račun — tu omenimo predvsem samopostrežno trgovino za tek-

gometnega kluba Triglav, ali pa Savski log.

Po otvoritvi so si gostje ogledali razstavne prostore v obeh osemletkah in v novi tekstilni šoli. Ze po bežnem ogledu sejma je moč videti, da so se vse gospodarske organizacije, ki na sejm sodelujejo, potrudile, da bi obiskovalcem pokazale čim širši izbor svojih izdelkov, ki jih bodo potrošniki lahko tudi kupili. Sejem je takoj po otvoritvi obiskalo okoli 3000 ljudi.

Veličastno slavje pod Mežakljo

Visok je bil krvni davek - „Tugomir“ prireditev dneva

Jesenice, 2. avgusta.

Slavnostne seje delavskega sveta in ObLO v počastitev občinskega praznika, 90-letnice jeseniške železarne in jubilejnega leta naše Partije, ki je bila včeraj dopoldne, so se udeležili tudi številni javni delavci. Med njimi tajnik Ljudske skupščine LRS dr. Miha Potočnik, član CK ZKJ Josip Cazi, član IK CK ZKS France Popit, predsednik OLO Kranj Vinko Hafner, zvezni ljudski poslanec Zbora proizvajalcev France Taler in drugi. Zatem je bila otvoritev železarskega muzeja. Ob 13. uri pa sta predsednik ObLO France Treven in glavni ravnatelj jeseniške železarne ing. Matevž Hafner priredila sprejem za člane delavskega sveta in ObLO ter vse goste v zgornjih prostorih Kazine. Uro kasneje je predsednik delavskega sveta France Gašperin izročil namenu novo avtobusno postajo. Popoldne sta bili odprti še: razstava fotokluba in razstava slikarjev-amaterjev. Zvečer pa je bila na športnem igrišču zaključna prosiava in igra »Tugomer«.

Ze jutranja budnica je spravila šnje zanimanje med občani. Zlapankeci domala pol mesta. Medtem so se zbrali tudi nekateri bivši partizani, ki so formirali četo, in odšli na Mežakljo. Najprej so se poklonili spomenu prvih dveh padlih partizanov z Jesenice Ferda Korana in Viktorja Arzenška, ki sta padla na večerajšnji dan pred 18 leti v borbi z Nemci. Na Mežaklji je četa odkrila tudi spominsko ploščo padlemu partizanu Omanu in obiskala nekatera druga zgodovinska mesta iz NOB.

Prireditve so vzbudile precej-

Nov zdravstveni dom ob občinskem prazniku v Kranju

Kranj, 2. avgusta. — Včeraj dopoldne ob 8. uri je bila v dvorani OLO Kranj slavnostna seja Občinskega ljudskega odbora ob priliki občinskega praznika. Seji sta prisostvovala zvezna poslanca Tone Fajfar in Boris Zihert, sekretar OK ZKS Kranj Franc Popit in drugi. Sejo je otvoril predsednik občine Franc Puhar, nato je imel slavnostni govor podpredsednik občine ing. Franc Vršnak.

Ob 10. uri so udeleženci se predal ključ upravniku doma dr. Cofu.

Ob 11. uri je ob prisotnosti članov Občinskega ljudskega odbora ter gostov in številnih Kranjčanov, predsednik ObLO Kranj Franc Puhar izročil namenu novi Zdravstveni dom in

predal ključ upravniku doma dr. Cofu. Za novi Zdravstveni dom in vso opremo je bilo porabljenih skupaj 309 milijonov dinarjev. V Zdravstvenem domu bodo dve splošni ambulanti, trije rentgenski aparati, ki bodo delali vsi istočasno. Razen tega bodo v domu dobili prostore ordinacija za interne bolezni, nadalje ambulanta za žene, kirurgija, klinični in biokemijski laboratorij, ambulanta za očne bolezni, otopski oddelek ter ortopedski oddelek in klinika s 50 posteljami.

Gostje, ki so se udeležili slavnostne otvoritve IX. Gorenjskega sejma, so se ustavili tudi pred pavilonom, kjer so pokušali sadne sokove

Gorenjski sejem je odprl član Izvršnega sveta LRS in republiški sekretar za finance Matija Maležič. V svojem govoru je med drugim poudaril, da Go-

Sejem je odprl član Izvršnega sveta LRS Matija Maležič

renjski sejem predstavlja enega izmed važnih činiteljev, zlasti za razvoj turizma v alpskih predelih naše domovine.

Za tem je pozdravil goste in spregovoril o pomenu sejma predsednik Občinskega ljudskega odbora Kranj Franc Puhar, ki je poudaril, da je otvoritev Gorenjskega sejma prav v času, ko Kranjčani praznujemo svoj največji praznik — 1. avgust. Za tem je tovarš Puhar govoril o pomenu sejma za Gorenjsko, ki je v osmih letih postal že tradicionalen in je doživel precejšen razvoj — od prvih razstav v letu 1950 do turistično potrošniškega sejma letos. Na letošnjem sejmu razstavlja skupno 178 razstavljavcev, od tega letos prvič 75, 121 razstavljavcev pa je iz ostalih delov Slovenije in Jugoslavije. Nov koncept sejma je viden tudi iz tega, ker letos razstavlja le 9 obrtnih podjetij, večidel socialističnega sektorja. Tovariš Puhar je nato poudaril, da gre pri letošnjem sejmu predvsem za dvoje: za turistični in za potrošniški del. Pobudo prireditev, da se ta gospodarska manifestacija razvija v turistični smeri, je treba predvsem pohvaliti, zlasti ker turizem pri nas še ni našel dovolj skrbni in ne žanje dovolj razumevanja v nekaterih predelih naše republike, čeprav bi bil lahko izredno pomembna gospodarska panoga. S tem v zvezi je treba poudariti, da bo na letošnjem sejmu veleprodaja turističnih

OBIŠČITE IX. GORENJSKI SEJEM V KRANJU

25% popust na železnici • KI BO OD 31. 7. DO 10. 8. 1959

Medna revija »Meda za vsahogač«
Prodaja izdelkov za široko potrošnjo
po zelo znižanih cenah • Obiščite
Kranj, v času Gorenjskega sejma!

Ob občinskem prazniku v tržiškem kotu

Teško bo spoznati Tržič

tolikanj se bo ta komuna spremenila v nekaj letih

Tržič je znova okrašen z zastavami. 5. avgusta praznuje svoj občinski praznik. Tega dne 1941. leta so pod Storžičem padle prve žrtve. Napaden je bil kranjsko-tržiški bataljon. Padlo je 8 prvoborcev, med njimi tri ženske.

Vsako leto, ko se Tržičani spominjajo tega dne, pregledajo tudi svoje delovne uspehe, pregledajo, kako se uresničujejo cilji, za katere so padle žrtve pod Storžičem in v naši širši domovini. Vsako leto so ti obratni večji in uspehi vidnejši.

Tržič je znova okrašen z zastavami. 5. avgusta praznuje svoj občinski praznik. Tega dne 1941. leta so pod Storžičem padle prve žrtve. Napaden je bil kranjsko-tržiški bataljon. Padlo je 8 prvoborcev, med njimi tri ženske.

KRANJSKA SREDNJEŠOLSKA BRIGADA SE JE VRNILA V petek popoldne se je vrnila iz tabora na Suhi mladinska delovna brigada kranjskih gimnazijcev »Stane Zagar«.

IZ KRANJSKE KRONIKE

Dan pred občinskim praznikom — 1. avgustom je kranjska kulturna kronika zabeležila več pomembnih dogodkov. Ta dan sta bili v Mestnem muzeju odprti kar dve razstavi.

V spodnjih prostorih je bila odprta razstava komunalne graditve v letu 1959. Smotno urejeno razstavno gradivo — fotokopije, makete in načrti — nudijo splošen pregled dejavnosti na področju kranjske občine.

V R E M E

Ves teden bo prevladovalo lepo, sončno vreme. Prehodne pooblačitve niso izključene.

iz naših krajev

na likovno področje. To pot se je predstavil akademski slikar Marjan De Reggi z 38 lesorezi. Razstavljavec, ki sicer velja za uspešnega grafika, kranjskemu občinstvu ni znan, saj to pot prvič razstavlja v našem mestu.

ZA LAŽJI DOSTOP NA PŠEVO

Prebivalci Pševa in Javornika pod Joštom so na svojih zborih volivceve že dalj časa govorili o ureditvi lokalne ceste pod vasjo Pševo. Ta cesta je bila zaradi strmega in ostrega ovinka težko dovozna. Pred meseci so jo pričeli preusmerjati in jo v teh dneh v dolžini 700 metrov končali.

Novi stanovanjski blok pri Vodovodnem stolpu v Kranju

Družbena kontrola v trgovini

glavna naloga novih potrošniških svetov

V začetku letošnjega leta je Občinski ljudski odbor v Kranju na predlog zborov volivcev imenoval 35 potrošniških svetov, ki so glede na obseg dela razdeljeni na tri skupine, in sicer: 19 potrošniških svetov za trgovska in obrtna podjetja, 6 potrošniških svetov za posamezne skupine in 10 potrošniških svetov za posamezna potrošniška območja.

šanj glede preskrbe. Nedvomno bodo rezultati ankete dobro služili za nadaljnje delo potrošniškega sveta in koristili tudi podjetju. Potrebno bo še nadaljnjih prizadevanj, da se ta oblika družbene kontrole docela uveljavi na področju blagovnega prometa.

Na splošno lahko ugotovimo, da je precejšnje število svetov delalo uspešno in da so znali najti pravo mesto v odnosu do podjetja in do koristi potrošnikov. Najpogostejša vprašanja, ki so bila na dnevnem redu, so se nanašala na asortiment, ceno in kvaliteto blaga, zaloge, možnosti nabave, poslovne stroške in kulturno postrzebo.

Tako pravi predsednik ObLO. Približno isto pove tudi sekretar obč. komiteja ZK Zdravko Tomažin. Postavljeni petletni načrt razvoja občine se uresničuje po predvidenih rokih.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim kaže, da je delo potrošniških svetov uspešnejše kot v preteklih letih. Tako sta potrošniška sveta pri trgovskih podjetjih »Bistra« in »Oskrba« izvedli med potrošniki anketo. Vsak potrošnik je na posebnem anketnem listu lahko izrazil svoje mnenje, na vrsto vpra-

Na skupni seji Sveta za šolstvo OLO, Sveta za delo OLO in Upravnega odbora Sklada za gospodarske kadre, ki je bila v petek popoldne, je prišlo v živihni razpravi do izraza predvsem vprašanje načina vzgoje strokovnega kadra.

OBRAZI IN POJAVI

RAZIKA

V »Polknoprometu« se je oglašala žena. »Rada bi vprašala, če pri vas lahko kupim ...«

»Rekli so mi, da so tudi tu dobili, da ste jim bli na roko ...« je vztrajala žena in skoraj nerodno ji je bilo, da je prišla. Vendar je prosila še za eno uslugo: »Smem samo pogledati izdelke, toliko da bi vedela, kaj naročiti mizarju, da bi dobila ideje za ureditev pohištva in ...«

»Kar oglejte si! Se tam zadaj imamo take izdelke. Lepi so, poglejte! Morda vam bodo všeč. Kar izvolite!«

»Zena je bila iznenadena. Brez besede je stopala med visomi skladovnicami in si ogledovala izdelke, ki so jo zanimali. Nameravala je urediti svoje stanovanje.«

»Oprostite, če vam morebiti kaj ne ugaja, kar povejete! Naredimo vam po vaši želji. Morda bi želeli, da gre naš delavec v stanovanje in ozame tudi točne izmere.«

Zena je bila bolj in bolj presenečena s pričo ponudb in uslužnosti. Razlika med sprejemom in sedanjo prijaznostjo je bila več kot očitna.

Poslovala se je in odšla. Šele potem je začela razmišljati o tem, kar se ji bilo zgodilo. Je mar res, da so jo v podjetju spoznali. Dal Nedvomno. Prva spremljevalka jo je spoznala in verjetno povedala drugim, da je to sestra odgovornega funkcionarja. Zato so morda postali tako uslužni in prijazni. — Drugačne razlage ni mogla najti, toda ta jo je mučila in puščala zelo neprijeten občutek, občutek nepravilne, nelepe razlike med ljudmi. K. M.

Ob problemih strokovnega šolstva

GOSPODARSKE ORGANIZACIJE - SOUSTANOVITELJI

garancija za pravičen dotok strokovnega kadra v industrijo

Šolstva in ali naj jih sploh priznava, ker so se pojavili pomisleki, ali so strokovne šole v sedanji obliki sploh primerne za vzgojo strokovnega kadra za industrijo. — Vzemimo za primer Gumarsko šolo v Kranju, ki je za navadne delavce v tovarni preobširna in traja predolgo, za mojstre pa je preozka.

Šolstva in ali naj jih sploh priznava, ker so se pojavili pomisleki, ali so strokovne šole v sedanji obliki sploh primerne za vzgojo strokovnega kadra za industrijo. — Vzemimo za primer Gumarsko šolo v Kranju, ki je za navadne delavce v tovarni preobširna in traja predolgo, za mojstre pa je preozka.

mer kvalificirana frizerka odide v tovarno kot nekvalificirana delavka. Na seji so formalni dve komisiji, ki naj bi te probleme temeljito proučile in predlagale Svetu ustrezne rešitve.

Ce bi, po predlogu Sveta za šolstvo, vsaka gospodarska organizacija prispevala v skupni sklad le 25 % tistih sredstev za gospodarske kadre, s katerimi sama razpolaga, bi ves program letošnjih investicij lahko nemoteno komerciali. Zato je bilo treba začeti z akcijo za združevanje sredstev gospodarskih organizacij, kar je priporočil tudi Okrajni ljudski odbor na svoji nedavni seji.

Šolstva in ali naj jih sploh priznava, ker so se pojavili pomisleki, ali so strokovne šole v sedanji obliki sploh primerne za vzgojo strokovnega kadra za industrijo. — Vzemimo za primer Gumarsko šolo v Kranju, ki je za navadne delavce v tovarni preobširna in traja predolgo, za mojstre pa je preozka.

LJUDJE IN DOGODKI

PRED ODLOČITVIJO

Oblačno z delnimi razvedritvami — bi rekli politični vremenoslovc za minuli teden. Oblačno — bi veljale predvsem za Zenevo, delne razvedritve — pa v glavnem za obisk podpredsednika ZDA Nixona v Sovjetski zvezi.

odgovornost za vsako udeleženko, ne glede na to, kdo bi nosil zanj glavno krivdo. Če bo torej sredi zares označila konec dolgotrajnih ženevskih pogajanj, nastaja seveda vprašanje, kako se bo končala. Stališča obeh strani so si vedno daleč vsak sebi; za kompromis bo treba znatnih popuščanj z obeh strani.

»Naši razgovori — je izjavil Nixon — so odkrilejo značaja, toda nikakor ne bojevitosti.« Med samim Nixonovim obiskom v ZDA je prišlo tudi do zelo očitnih namigovanj, da bi morda ZDA lahko povabile sovjetskega predsednika Hruščeva v Washington. Take govorice seveda lahko nastanejo le tedaj, če jim ustreza splošno mednarodno vzdušje.

Kot vse kaže, se bo ženevska konferenca štirih zunanjih ministrov končala sredi desetega tedna svojega dela. In to ne spriče uspeha ali sporazumnega dogovora, marveč ker je ameriški zunanji minister postavil ostale kolege pred »hladne dejstvo«. Takrat se namreč začne ženevska konferenca ameriških zunanjih ministrov, na kateri je — kot je dejal ameriški predsednik Eisenhower — prisotnost Herterja »obvezna«.

Kot razvedritev v tem pogledu je prišla izjava sovjetskega predsednika vlade Hruščeva, ko je v tovarni strojev v Dnepropetrovskem dejal, da sovjetska vlada ni črnogleda in da so ministri dosegli določeno napredek. Zato je Hruščev izrazil prepričanje, da obstoji določeno upanje, da bodo naši takšno sprejemljivo rešitev, ki bi ohranila ugled držav — udeleženk ženevske konference.

Zato kljub nekaterim seneam, ki jih meče ženevska palača narodov na mednarodno vzdušje, črnogledost le ne prevladuje. Pač pa enodušno vlada mnenje, da bo prihodnji teden zelo pomemben, če ne celo odločilen za razvoj mednarodnih dogodkov v bližnji bodočnosti. Predvsem pa bo moral jasno odgovoriti na vprašanje, kako daleč smo od dolgo pričakovanega in močno zaželenega sestanka na najvišji ravni. MARTIN TOMAZIČ

Priloga za prihodnjo turistično sezono

USTALJENE CENE

prvi pogoj za sklepanju pogodb in uveljavljanje našega gostinstva

Gostinske gospodarske organizacije so že določile penzijske cene, ki bodo veljale za leto 1960. Prejšnja leta to ni bilo v navadi. Gostišča so pogosto menjala cene penzionom celo med samo turistično sezono, kar je negativno vplivalo na goste. Predvsem pa zaradi reklame in propagande v inozemstvu ter zlasti s predhodnim sklepanjem pogodb za naše turistične zmogljivosti, je nujno, da so cene vnaprej določene in ostanejo ne-

spremenljive. Tako imajo že na sedanjem Gorenjskem sejmu cene vseh naših gostišč, tako za prihodnjo zimsko in tudi poletno sezono 1960. Za stabilnost cen v našem gostinstvu so razen zainteresiranih podjetij sodelovali tudi občinski ljudski odbori. Morebitne korekture že določenih cen so predvidene oziroma dopuštene samo v izjemnih primerih. Nadejamo pa se lahko, da takšnih primerov sploh ne bo. K. M.

Sovjetska delegacija v Zenevi ne skriva svojega nezadovoljstva, ker je prepričana, da takšen vsiljen konec konference skriva v sebi neizgovorjeni pritisk. Sovjetski zunanji minister Gromiko se je tako znašel pred »izvršenim dejstvom«, kajti nadaljevati konference brez ameriškega kolega ni mogoče, medtem ko pa na sestanku na nižji ravni (n. pr. pomočnikov ministrov) Moskva neče privoliti.

V tem smislu so mednarodni opazovalci s precejšnjim zaupanjem zri na obisk ameriškega podpredsednika Nixona v SZ. Nasproti pooblaščenemu ženevskim obzorjem Nixon namreč ni varčeval s »sončnimi žarki«. Čeprav je bil uvodni razgovor med njim in Hruščevom v razstavljeni kuhinji na ameriški razstavi prej podoben besednemu dvoboju kot vjudnostnemu, diplomatskemu besedičenju, temperatura na tem kočljivem in pomembnem obisku vseeno ni padla. Nasprotno, pravijo da je postal sprejem ameriškega podpredsednika proti koncu še toplejši in prisrčnejši.

Izdaja CP »Gorenjski tisk« — Urejuje uredniški odbor — Direktor S. Beznik — Odgovorni urednik Vojko Novak — Tel. uredništva 475 — Uprava 307 — Tekoči račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-135 — Izdaja ob ponedeljkih in petkih — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečna 50 dia

OBVEŠČEVALEC

šport - šport - šport - šport - šport

VII. mednarodne gorske avto-moto dirke na Ljubelj

Pintar - dvakratni zmagovalec

NOV REKORD LJUBELJSKE PROGE: PRUCKNER 4:37,1 — NOV JUGOSLOVANSKI REKORD V KATEGORIJI 350 ccm: PINTAR 4:54,2

Ljubelj, 2. avgusta. Pred več kot 15.000 gledalci in ob lepem, sončnem vremenu so bile danes na Ljubelju VII. mednarodne gorske avto-moto dirke v okviru prvenstva FLRJ ter za nagrado Ljubelja. Ob 11. uri so fanfare naznanile začetek prireditve, nato pa je vse navzoče pozdravil predsednik Avto-moto zveze Slovenije ing. Vekoslav Jakopič, tekmovalje pa je otvoril direktor ljubeljskih dirk tovariš Jurjevič.

V kategoriji (do 125 ccm) je prvo mesto zasedel nadarjeni slovenski motorist Boris Oblak na motorju Ducatti GS z rezultatom 5:52,4. V tej kategoriji je startalo 14 motoristov, od tega 9 Jugoslovancev.

V naslednji kategoriji (motorji do 175 ccm) sta se za prvo mesto borila Jugoslovanci Franc Volmajer in Italijan Gilberto Bartolotti. Zmagal je Volmajer na motorju Pretris Maxi z rezultatom 5:49,4.

V kategoriji motorjev do 350 ccm je bil favorit Kranjčan Leon Pintar, ki je na poisknem tekmovalju v petek dosegel odličan rezultat 4:54,4, vendar je bila takrat cesta mokra, danes pa suha. Nič ne dvomi, da Pintar ne bo zmagovalec v tej kategoriji, vprašanje je bilo le, če bo prevozil progo v manj kot 5 minutah. Vendar Leon ni razočaran. Čas, ki ga je dosegel v petek, je izboljšal še za dve desetinki sekunde in s tem postavil nov jugoslovanski rekord v tej kategoriji.

V kategoriji prikolice do 500 ccm je bil favorit tekmovalja Nemec Loni Neussner s sovožacem Tržičanom Janezom Rotarjem. Zmagala sta z rezultatom 5:08,1.

V najzanimivejši disciplini tekmovalja motorjev do 250 ccm je ponovno startal Leon Pintar in z zanesljivo vožnjo dokazal, da ljubeljsko cesto dobro pozna in da sodi med vrhunske tekmovalce ne le v domovini, pač pa tudi v mednarodni konkurenci. V konkurenci motorjev do 500 ccm je letos ponovno zmagal Avstrijec Alfred Pruckner z nekoliko

boljšim rezultatom kot lani (4:37,1). S tem je postavil nov rekord ljubeljske proge. V kategoriji športnih avtomobilov do 2000 ccm je tudi letos zmagal naš predstavnik Milivoje Božič z nekoliko slabšim časom kot lani (5:06,0).

Rezultati: — 125 ccm: 1. Boris Oblak 5:52,4; 2. Albert Franz 6:07,1; 175 ccm: 1. Franc Volmajer 5:49,4; 2. Gilberto Bartolotti (It.) 5:52,1; 350 ccm: 1. Leon Pintar 4:54,2; 2. Josi Arthur (Avstrija) 5:04,2; prikolice do 500 ccm: 1. Loni Neussner, Janez Rotar 5:08,1; 2. ing. Boško Snajder, Josip Radenič 5:14,3; avtomobili do 1300 ccm: 1. Arnulf Pihlatsch 5:21,1; 2. Gerber Schatz (Nemčija) 5:33,1; 250 ccm: 1. Leon Pintar 4:55,0; 2. Behrendt Karl-Heinz (Avstrija) 5:04,1; 500 ccm: 1. Alfred Pruckner 4:37,1; 2. Ferdinand Unterhuber 4:53,1; prikolice nad 500 ccm: 1. Loni Neussner, Janez Rotar 5:06,2; 2. ing. Boško Snajder, Josip Radenič 5:11,5; športni avtomobili do

2000 ccm: 1. Milivoje Božič 5:06,0; 2. Franz Albert 5:16,2; avtomobili F-junior: 1. Schatz (Nemčija) 5:05,0; 2. Maltz (Nem.) 5:05,3.

Po končanem tekmovalju nam je Leon Pintar povedal, da se je odlično počutil in da je z rezultatom zelo zadovoljen. »Veseli me,« je dejal, »da mi je kljub temu, da je bila cesta danes suha, v petek pa mokra, uspelo potolči svoj petkov rekord za dve desetinki sekunde, medtem ko je Avstrijec Pruckner v petek vozil bolje kot danes.«

A. T.

V SPOMIN PADLIM NOGOMETAŠEM

JESENICE: KRANJ 3:1 (2:0)

Kranj, 1. avgusta.

Danes je bila na igrišču Triglava v Kranju finalna tekma turnirja v spomin padlim nogometiščem. Nastopili so bivši nogometišči obeh klubov. Zaslužen so zmagali Jeseničani ter osvojili pokal, ki ga je ob zaključku tekme predal zmagovalcem predsednik občine tovariš Franc Puhar.

ZASLUŽENA ZMAGA ODREDA

ODRED (Ljubljana): KRANJ 5:2 (2:0)

Kranj, 2. avgusta.

Danes popoldne je bila na igrišču Triglava prijateljska nogometna tekma med ljubljanskim Odredom in Kranjem. V prvem polčasu je Odred dosegel po Grudnu in Roškoviču dva gola. Kranj pa ni izkoristil lepe priložnosti v 30. minuti.

V 16. minuti drugega polčasa so Odredovci dosegli tretji gol. Proti koncu tekme so pričeli igralci Kranja ostro napadati in so v 30. in 35. minuti dosegli dva gola, prvega po Goštetu, drugega pa po Brezjarju. Zadnja dva gola so dosegli Odredovci v 31. in 40. minuti. Igrišče je bilo razmočeno, sodnik je sodil zadovoljivo.

VISOKA ZMAGA KRANJČANOV

Kranj, 2. avgusta.

Danes dopoldne je bil na plešišču na Gorenjskem sedmu prijateljski dvoboj med judoisti iz Kranja in Olimpa iz Celja. Z visokim rezultatom 9:3 so zmagali judoisti Triglava.

Rezultati: I. kolo - Knez: Trefalt 0,5:0,5; Kralj: Hostnik 0:1; Ratej: Sifkovič 0:1; Nikolič: Božič 1:0; Klugej: Črnivec 0:1; Golčar: Stare 0:1.

II. kolo - Knez: Hostnik 0:1; Kralj: Trefalt 0,5:0,5; Ratej: Božič 1:0; Nikolič: Sifkovič 0:1; Klugej: Stare 0:1; Golčar: Črnivec 0:1.

rr

KOLESARKE DIRKE

PO MEJAH KRANJSKE OBČINE

Kranj, 2. avgusta.

Kolesarski klub »Mladost« je danes dopoldne priredil kolesarske dirke »Po mejah kranjske občine«. 37 kolesarjev — tekmovalcev se je borilo na 35 km dolgi progi za pokal ObLO Kranj. Proga je vodila preko Gorič, Trstenika, Bele, Predvora, Senčurja, nazaj v Kranj. Bila je precej naporna in je zahtevala od tekmovalcev precej požrtvovalnosti in iznajdljivosti. Zaradi nediscipliniranosti gledalcev ob progi je bilo 6 lažjih padcev. Med tekmovalci, ki so se udeležili dirke, moramo pohvaliti zlasti 60-letnega Kranjčana Perneteta, ki se je žilavo boril z mladimi, kakor tudi Jerneja Kalana, ki od dirke do dirke vedno napreduje.

Rezultati — Turisti: Kalan Jernej (Mladost), Bitenc (Mladost), Kalan Franc (Mladost); mladinci: Boltežar (Odred LJ.), Pirc (Mladost), Kavčič (Ilirija Ljubljana) J. J.

VII. mednarodni turnir v namiznem tenisu

ODLIČNA ZASEDBA

Kranj, 2. avgusta.

V dneh od 31. 7. do 2. 8. je bil v Kranju tradicionalni mednarodni namiznoteniški turnir, ki je bil letos že sedmi po vrsti. Udeležba Madžarov, Nemcev, Avstrijev in Italijanov je dala letošnjemu tekmovalju pravi pečat mednarodne prireditve in še povečala zanimanje gledalcev, ki so vse dni z zanimanjem spremljali dvoboj ob zeleni mizi v zgornji telovadnici gimnazije. Dvoboj, ki je vsako leto pod pokroviteljstvom ObLO Kranj in ga organizira NTK Triglav, je bil letos odlično pripravljen.

Tekmovalje bo končano šele zvečer, vendar lahko z ozirom na dosedanje rezultate napovemo vrstni red ekip. Pri moških je izenačena ekipa Ljubljane, ki je premagala Madžare kar s 5:2. Triglav bo verjetno drugi, če le v zadnji tekmi premaga Semperit vsaj s 5:2. Tekmovalci madžarskega kluba Brest so igrali od dvoboja do dvoboja bolje in so večeraj premagali Triglav s 5:3, vendar bodo zaradi poraza z Ljubljano zasedli s istim številom točk kot prvi dve ekipi, še le 3. mesto. Semperit z Dunaja bo četrti, PSV Stuttgart peti, oslabljena ekipa Olympie iz Padove pa bo zasedla šesto mesto.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega ljubega moža, očeta in starca očeta

JURIJA ŠIMUNAC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem darovalcem vencev in vsem, ki so nam izrazili sožalje. Posebna zahvala primariju dr. Brandšteterju in osebju jeseniške bolnišnice za skrb v času njegove bolezni.

Družina Šimunac

MALI OGLASI

Sprejem zidarja za dopoldan ali popoldan. Naslov v oglasnem oddelku.

Oblačila »Novost« Križe na Gorenjskem razpisuje naslednja delovna mesta 5 krojačev in 5 šivilj. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. 3978

Kupim lipove pravih suhe, čim debelejše. Hafnar Franc, Tekstilna 12, Kranj. 3974

Prodajam visokoprtilno hišo v Tržiču. Telefon št. 947-321. 4009

Prodajam 1 ha 50 arov velik travnik 10 minut od Golnika. Naslov v oglasnem oddelku. 4010

Prodajam 10.000 kom. zidne opeke. Naslov v oglasnem oddelku. 4011

Prodajam svetilko (lestence) za na steno. Šimunac Heda, Koronka 16 (frizerski salon), Kranj. 4012

»KOVINAR« — tovarna tekstilnih strojev in naprav — Kranj sprejme več strugarjev, ključavničarjev in kleparjev. Ponudbe poslati na upravo podjetja do 8. avgusta 1959. Plača po tarifnem pravilniku.

»TISKANINA«, tovarna tiskanega blaga v Kranju, sprejme letos v uk vajence za naslednje poklice:

1. predilec bombaža — 6 vajencev (2 moška, 4 ženske);
2. tkalec — 6 vajencev (moški);
3. apreter — 6 vajencev (moški);
4. fotograf v fotografurji — 1 vajenec (moški);
5. strugar — 1 vajenec (moški);
6. pantograf — 1 vajenec (moški);
7. moleter — 2 vajenca (moška);
8. pantografer — 1 vajenec (moški);
9. reliver — 1 vajenec (moški);

Pogoj za sprejem v uk za poklice od 1 do 5 — dovršenih 7 razredov osemletke, za poklice od 6 do 9 pa dovršena osemletka.

Učenje za vse poklice traja 3 leta.

Interesenti naj se javijo v kadrovskem oddelku »Tiskanine«.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij podjetja »Zvezda« Kranj razpisuje za takoj naslednja delovna mesta:

- skladiščnika tekstilne stroje;
- administrativno moč za vodenje skladiščne kartoteke, korespondenta,
- soferja-avtomehnika.

Plača po tarifnem pravilniku.

Prošnje z navedbo šolske in kvalifikacijske izobrazbe ter dosedanjih zaposlitev pošljite upravi podjetja do 15. avgusta 1959.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri DS tovarne gumijevih izdelkov »SAVA« Kranj razpisuje naslednja delovna mesta:

SEFA OBRATNEGA KNJIGOVODSTVA — pogoj: ekonomista fakulteta ali popolna srednja šola s 5-letno prakso;

KALKULANTA — pogoj: srednješolska izobrazba;

REFERENT ZA KADRE — pogoj: srednješolska izobrazba s potrebnimi moralno-političnimi kvalitetai.

Osebnih dohodkov po tarifnem pravilniku.

Prošnje oddati najkasneje do 20. avgusta 1959 v kadrovski oddelku tovarne gumijevih izdelkov »SAVA« Kranj.

Komisija za razpis mest upravnikov pri Občinskem ljudskem odboru Bohinj razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. upravnik KZ Bahinjska Bistrica;
2. upravnik KZ Srednja vas;
3. upravnik KZ Stara Fužina.

Pogoji za razpisana mesta pod točko 1, 2 in 3 so:

srednja strokovna izobrazba z najmanj 2 leti strokovne prakse na vodilnih delovnih mestih ali nižja strokovna izobrazba z najmanj pet let prakse na vodilnih delovnih mestih.

Rok prijave je do 15. avgusta 1959.

Upravni odbor Mestne klavnice Kranj razpisuje mesto

RAČUNOVODJE

Pogoj: ekonomska fakulteta s triletno prakso, dovršena srednja šola z desetletno prakso ali nedovršena srednja šola s petnajstletno prakso na tem delovnem mestu.

Pismene prošnje z izčrpnim življenjepisom in podatki o dosedanjem službovanju je poslati na upravo Mestne klavnice Kranj najkasneje do 15. avgusta 1959.

Nastop službe takoj ali po dogovoru; plača po tarifnem pravilniku podjetja.

O spomin PADLIM NOGOMETAŠEM

Ko je izbruhnila vojna z Nemci, so tudi krajski športniki dokazali svojo narodno zavest. — 8. aprila 1941. leta so se mnogi priključili šestdesetim dobrovoljcem, ki so se na iniciativo KP zbrali, da se z orožjem v roki upro okupatorju. Preko Ljubljane in Novega mesta smo prišli v Zagreb, kjer nas je prehitela kapitulacija. Na predlog tovariša Zgurja, ki je bil vodja grupe dobrovoljcev iz Kranja, smo se razdelili na manjše skupine, z željo, da se prebijemo v Bosno, kar pa nam ni uspelo. Precej dobrovoljcev so že v Zagrebu zaprli ustaši, druge so položili Nemci in jih odpeljali v

pušce se je 13 partizanov na čelu s Stankom Žagarjem-mlajšim dva dni in eno noč borilo do zadnje krogle proti premočnemu sovražniku.

S. Rant je padel pod streli okupatorja kot talec v Dragi spomladi 1942. leta. M. Jan in D. Krt sta bila na listi petdesetih talcev, ki so jih prepeljali v Mauthausen in tam ubili in uničili v plinski celici. Janko Pucelj je kot partizan ostal na terenu in organiziral mladino v okolici Kranja. Jeseni 1942. leta je bila zveza izdana in ker se na poziv ni hotel vdati, so ga pri transformatorju v Struževem pokosili gestapovski rafali.

Mladinsko moštvo SK »Triglav«, prvak Gorenjske za leto 1938. — Na sliki od leve proti desni: trener M. Zgur, M. Osterman, R. Vreček (ustreljen kot talec 1944. leta v Lescah), M. Rutar, D. Henigman, D. Krt (ustreljen v Mauthausenu spomladi 1942), J. Pucelj (gestapovec so ga ubili jeseni 1942 v Struževem), V. Kavalarič, Z. Fale, F. Grohan, M. Zorč in B. Stare

ujetništvo, le malo se jih je rešilo in so se preko hrvaških hribov in Dolenjske peš vrnili v Kranj.

Med okupacijo se je začelo delo v nogometnem društvu nadaljevalo. Marsikdaj je trening ali tekma služila za dogovor in pomenek o partizanskih borbah, ki so že 1941. leta divjale po Gorenjski in o nalogah mladincev v borbi proti okupatorju. Krog zavednih športnikov se je iz dneva v dan širil. Posebno aktivna je bila grupa: Drago Krt, Janko Pucelj, Marjan Jan in Franc Prosen, ki so bili preko poznane smučarja Borisa Ručigaja (padel jeseni 1942. leta nad Bašljem) direktno povezani z organizatorjem kranjske mladine tovarišem Tugom Vidmarjem — (ustreljen kot talec januarja 1942.). Dobivali smo radijska poročila, zbirali smo denar za OF in sanitetni material za ranjence. Gestapu delo ni ostalo prikrito. Januarja 1942. ko je ob izdajstvu Ivana Urbanca iz Stražišča, bila razkrita organizacija OF na Gorenjskem, so med mnogimi pristajši Osvobodilnega gibanja zaprli tudi nogometše: S. Ranta, D. Krta in M. Jana, kakor tudi S. Pucelja, D. Tičarja in I. Prosen, dočim so pravočasno ušli v partizane: S. Smuk, F. Prosen in J. Pucelj.

Ze aprila 1942. leta je v poznani tragediji na Okroglem padel S. Smuk. Obkoljeni od gesta-

Prosen se je 13 partizanov na čelu s Stankom Žagarjem-mlajšim dva dni in eno noč borilo do zadnje krogle proti premočnemu sovražniku.

Ravno tako je bil zaradi izdajstva decembra 1942. leta težko ranjen in ujet Franc Prosen. — Gestapovec so ga zdravili v Begunjah, toda ker od njega niso ničesar izvedeli, so ga aprila 1943. leta v Kropi ustrelili kot talca. V tem letu je umrl v ujetništvu tudi Baumkirchner, ki je bil kot vojak jugoslovanske vojske ujet in odpeljan v Nemčijo.

Kljub izdajstvu in izgubam je mladinska organizacija v Kranju nadaljevala svoje delo. V 1943. in 1944. letu je, še posebno po prihodu narodnega heroja Ivana Slavca-Jokla na kranjski teren, mladinska organizacija Kranja zelo zaživela. Tovariš Jokl, ki je bil takrat sekretar Mestnega komiteja KP, je večkrat sredi belega dne prišel v Kranj na sestanek mladincev. Toda zaradi kompromitacije so se morali nekateri športniki umakniti v partizane. Spomladi 1943. leta, pred neko važno tekmo, so gestapovci izpustili iz kranjskih zaporov Marjana Andrijašiča, ki je bil še ves lisast in krvav po telesu od mučenja in pretepanja. Odigral je tekmo, se poslovil od nas in zvečer odšel v partizane. Tako smo drug za drugim izginjali: brata Vrečka, brata Jakše, Marjan Ramovš, Hinko Ciglič, brata Grohan in drugi.

Vrečkov Rajko je bil v partizanih v hajki ujet in kasneje,

ČRNSKA OPERA NA EKRANU

»Porgy in Bess«, znana črnska opera skladatelja Georgeja Gershwinja je končno doživela svojo ekranizacijo, in sicer četrto stoletja po Gershwinovi stvaritvi. Tako se bo tistim, ki opere še niso videli, nudila priložnost, da je bodo videli vsaj na platnu. Ko je Gershwin dokončal »Porgy in Bess« je določil, da to predstavo lahko izvaja samo operna črnska družina. To je napisal v svoj testament in tako je ostalo.

Družba Metro-Goldwin-Mayer je jeseni preteklega leta pričela s snemanjem.

Snemanje je bilo polno doživljajev. Najprej so vsi igralci odpovedali sodelovanje, da bi tako manifestirali svoj protest proti diskriminaciji v Hollywoodu — proti »obarvanim« igralcem in statistikom. Po kapitulaciji producenta so pričeli s snemanjem. Toda že v prvih dneh snemanja je izbruhnil v Studiju požar in uničil vse objekte. Ko se je sne-

manje zopet nadaljevalo, je prišlo do prepira med režiserjem Mamoulianom in producentom Goldwinom. Producent je odpustil režiserja, in sicer v škandaloznih okoliščinah, kakor je pisal ameriški tisk. Poiskali so novega režiserja, Otta Premingerja, ki je dosegel s filmom

Znana črnska pevka in igralka Dorothy Dandridge, ki jo je naše občinstvo spoznalo v naslovni vlogi filma »Carmen Jones«.

»Carmen Jones« ogromen uspeh. Ekipo filma sestavljajo izključno črnski umetniki in je v vseh pogledih prvotrazredna. Lik glavne junakinje kreira znana črnska pevka Dorothy Dandridge, ki jo poznamo že iz filma »Carmen Jones«.

Film »Porgy in Bess« je sneman v moderni tehniki po sistemem »Todd-AO-sistem«, v prirodnih barvah, ker le tako pride do izraza vsa pestrost te opere.

JUNAŠKI PODVIG triletne deklice

Vsa Italija je v teh dneh govorila in pisala o triletni deklici Mariji Gemini, kot o najmlajšem heroju na svetu. Mala Marija je rešila življenje svojemu prijatelju, dveletnemu Lucianu Anderloniju. Otroka sta se igrala na farmi v mali gorski vasi blizu Trente. Ko je mali Lucian postal žejen, je odšel k potoku, da bi se napil. Deček je pri tem padel v globljo vodo, kot je bil sam velik. Marija je zabredla v vodo, prišla dečka za roko in pričela klicati na pomoč. Drobna deklica je držala dečka toliko časa, dokler ni njegova klicanja slišal neki kmet, ki je prihitel na pomoč in rešil dečka.

Anekdote

V neki družbi je vprašal domišljavec filozofa Lichtenberga: »Povejte mi, prosim, kakšna je po vašem mnenju razlika med časom in večnostjo.« — To bi bilo pretežko zame,« se je branil Lichtenberg. »Če bi si namreč vzel toliko časa, da bi vam to razložil, bi vi potrebovali celo večnost, da bi to razumeli!«

Mark Twain je prenočil v nekem hotelu. Pri portirju se je moral vpisati v knjigo gostov. Kot običajno, je tudi tokrat v naglici prebral vpise nekaterih gostov, ki so se vpisali pred njim. Bral je: Baron X s slugo. Pisatelj je vzel peresnik in z odločnimi potezami napisal: »Mark Twain s kovčkom.«

V mladih letih je Gorkega vzelo iskreno prijateljstvo s Saljapinom, ki je večkrat menjal poklic, preden je zaslovel kot pevec. Tako sta se nekega večera oglasila pri upravniku nekoga gledališča in ga prosila, naj ju sprejme kot pevca v opernem zboru. Upravnik gledališča ju je najprej preizkusil; vsak od njiju je moral nekaj zapeti. — Gorke je bil takoj sprejet, Saljapina pa je upravnik odklonil, češ da ne zna peti.

Film o rešenih atomistih iz Vinče

Francoski filmski producent Paul Andreota je prišel na idejo, da bi posnel film o nesreči in rešitvi jugoslovanskih atomistov iz Vinče. Film bo nosil naslov »Velika nada«, režiser pa bo George Lampin. S snemanjem tega filma, ki razen zaključnih rezultatov francoske medicine, poudarja tudi humano stran — problem solidarnosti med ljudmi — bodo pričeli snemati januarja prihodnjega leta. Nostic glavni vlog bodo nepoznani igralci.

Pogoste ločitve zakoncev zaradi nesoglasja značajev

Kot v drugih državah na svetu, je tudi v Jugoslaviji več žena kakor mož. Leta 1953 je bilo v naši državi okrog 6.200.000 žena s starostjo nad 15 let, moških pa okrog 5.570.000, oziroma za 630.000 manj. Od skupnega števila žena, ki so bile stare 15 in več let, je bilo neporočenih 24,2, medtem ko je bilo neporočenih moških istih let 30 %.

Statistični podatki kažejo, da se največ poročajo pri 20 do 24 let starosti, največ ločitev pa je, ne oziraje se na leta zakoncev, med petim in devetim letom skupnega življenja.

Kateri so najbolj pogosti vzroki krivdi pride najpogosteje do ločitve? Od 19.336 ločitev zakona v letu 1956 je bilo nesoglasje v značajih med zakoncema glavni vzrok v 13.149 primerih.

Statistika prav tako kaže, da po krivdi moža pogosteje pride do ločitve, kot po krivdi žene. Leta 1956 je bilo po moževi krivdi ločeno 5000 zakonov, po krivdi žena pa le 2300. Pri vzrokih za ločitve po moževi krivdi je na prvem mestu nesoglasje značaja, na drugem nezvestoba, na tretjem slabo ravnanje zakoncev, nepravilno zapuščanje zakoncev itd. Pri ženah je vrstni red drugačen. Na prvem mestu je nezvestoba, zaradi katere je prišlo leta 1956 do 806 ločitev zakonov. Nato sledi nesoglasje

Mojstri akrobacije v zraku

Na mednarodnem letalskem dnevu v Le Bourgetu je elitna francoskih padalcev prvokrat pred občinstvom pokazala »zračno akrobatiko v prostem padcu«. Člani padalske ekipe so skočili iz višine 4500 metrov. V zraku so izvajali obrate, tesno drug poleg drugega in so se prvokrat ločili v višini 800 metrov. Sele 300 metrov nad zemeljsko površino so odprli padala in varno pristali.

ROMAN II. del 50

Mimi
Malenšek
Konič

»Mogoče se smejejo, toda jaz ne verjamem,« je odvrnil Pavle. »Navsezadnje niti ne vem, kdo naj bi se smeljal. Heteri, Rotar ali Majdnik? Herder? Zdi se mi, da se ne smejejo, ker jih skrbi. Vedo, da bodo morali biti drugačni kot doslej, sicer jim bo odklenkalo! Ali veš, da so zdaj vsi tvoji delavci v bolniški blagajni?« Pavle se je nasmehnil, ko je opazil, da je oče debelo pogledal in da so se mu obrvi skrčile od nejevolje. »Ne, tega ti nisem nagodel jaz, nič se ne boj! Tvoji delavci delajo za Družbo in Družba je morala vse svoje ljudi zavarovati.«

»Preklete novotarije!« je jezno rekel Dominik. »Temu in še marsičemu se ne bo mogoče upreti.« Pavle je hladno skomignil z rameni. »Najbrž tudi nisi izvedel, da ima Šmitek velike sitnosti z nekim delavcem, ki si je po nesreči pohabil roko? Da, da, celo komisija je prišla in ukazala, da mora poskrbeti za varnostne naprave. Delavec ga toži, govori se o petih tisočakah, ki mu jih bo moral Šmitek plačati, ker ga ni zavaroval.«

Dominik je gledal čimdalje bolj začudeno. »Kaj, ali sodnija tudi že drži s sodrgo? In kdo mu je svetoval, naj gre tožiti? Kaj takega se pri nas še ni zgodilo!«

»Doslej res ne,« je hladno rekel Pavle, »toda ljudem se je posvetilo, da jim ni treba oprtati beraške malhe čez ramo, če se jim po gospodarjevi krivdi kaj zgodi.«

»Toda, hudiča vendar, saj takole te lahko zanikrn kovač pripravi na beraško palico!« je jezno vzkliknil Dominik. »Ali ni dovolj hučo, da se moramo otepati s tovar-

nami? Pred dvajsetimi leti nisi nikjer slišal besede konkurenca, zdaj jo občutimo na lastni koži! Tako bomo naposled vsi postali berači!«

»Tega se ni bati. Če bomo prav ravnali, bomo vsi živel. Sicer pa, oče, ali je bogastvo res taka sreča? Spomni se, da nekoč tudi sam nisi imel nič. Vem, koliko si žrtvoval za to premoženje, ki ga imaš! Prav zaradi tega ti rečem: Če eže treba bogastvo tako drago plačevati, potem ga ne maram! Mene je takega bogastva strah.«

Dominik ni vedel, kaj bi mu odgovoril. Z razumom ne, s čustvom je dejal, da so sinove besede resnične. Zamisljeno je znova zastrmel proti velikemu vigencu.

»Torej boste kmalu začeli?«

»Če bo šlo vse po sreči, preden bo preteklo mesec dni.«

Dominik se je obrnil in šel nazaj proti hiši. V srcu je spet začelo ključati...

XII

Dominik, Filip Heteri, Herder in Rotar so sedeli v Družbeni pisarni, majhnem, ozkem prostoru v prizidku Heterijeve hiše, ki ga je skušal Filip urediti tako, da bi vzbujal dober vtis pri zastopnikih, ki so prihajali nakupovat blago. Na sredi je stala okrogla miza, ob steni se je košatila starinska omara iz lužene hrastovine, močna in trdno zaklenjena. V njej so hranili Družbeno blagajno in zapiske. Ob drugi steni je bil predalnik z vzorci raznega blaga, ki ga je izdelovala Družba. S sten so gledale lovske slike, nato fotografije Heterijevih vigencev in še nekaj poceni tiskanih podob. Edino okno je bilo zastrto z zeleno žaluzijo in pod stropom je v umetno kovanem lestencu gorela petrolejka. Pisarna je bila pusta in dolgočasna, toda razstavljeni vzorci, razobešeni ceniki in omara z medeni-

nastimi ročaji so vzbujali dojem urejenega poslovanja in zaupanje v Družbo.

Na mizi so ležali raztreseni dopisi in izvlečki iz blagajniške knjige. Zraven njih je stal pepelnik domačega dela. Možje so pravkar končali sejo in si nažgali tobak. Dominik edini je kadil cigareto, vsi drugi so se postavljali s cigarami. Herder je vrtil med prsti debelo havano in zamišljeno gledal papirje.

»Davek je velik,« je rekel kakor samemu sebi. Njegove okrogle oči, potopljene v maščobnih blazincah so počasi tipale od enega do drugega. Najdalje se je ustavil na Rotarju in ga nezaupno gledal. »Morali bi si prizadevati, da bi plačali manj davka. Se vam ne zdi?«

Filip Heteri se je ujel z njegovim pogledom. Potisnil je viržinko iz enega kota ust v drugega in previdno dejal: »Treba bi bilo voditi dvojno knjigovodstvo. Druge potni.«

»Dvojno knjigovodstvo? Kaj je to?« Rotar se je živo zganil in nezaupno gledal one tri.

»In če pridejo na sled?« je naravnost vprašal Dominik. Zamisljeno si je segel z desnico v brado, ki jo je zadnje čase nosil, in jo mršil.

»Tudi drugi delajo tako,« je menil Heteri. »Dvojno knjigovodstvo. Eno za nas, drugo za davčno upravo. Nismo mi krivi, da je državna blagajna brez dna! Saj se podjetniki tudi otepajo davkov, kolikor morejo.«

»Aha!« se je zasvitalo Rotarju.

»Kaj moremo drugega?« je skomignil z rameni Herder. »Ko bi nas bilo več, bi bilo težje, tako pa mislim, da smo si edini.«

»Storite, kar mislite, da je prav,« je kratko rekel Dominik.